

Temat: Wybrane polecenia systemu DOS.

Polecenia systemu DOS dzielimy na **wewnętrzne** (zawarte są w pamięci RAM) i **zewnętrzne** (są zapisane na twardym dysku w oddzielnych plikach o rozszerzeniach COM i EXE).

➤ **Podstawowe polecenia**

-
- Czyszczenie ekranu – polecenie **CLS**
-
- Wersja systemu operacyjnego – polecenie **VER**
-
- Zmiana czasu systemowego – polecenie **TIME**
-
- Zmiana daty systemowej – polecenie **DATE**
-
- Wyświetlenie informacji o działaniu polecenia – polecenie **HELP**
Składania polecenia: **HELP polecenie**

Przykład:
help dir – wyświetlenie informacji o działaniu polecenia DIR
  - Wyświetlenie struktury katalogów w postaci drzewa – polecenie **TREE**

Przykład:
tree c: - pokazuje drzewo katalogów dysku C

-
- Zmiana domyślnego koloru tła – polecenie **COLOR**
Składania polecenia: **COLOR atr**
atr – określa atrybut koloru. Są to dwie cyfry heksadecymalne – **pierwsza oznacza tło, druga pierwszy plan**. Każda cyfra może być jedną z wartości:
0 – czarny; 1 – niebieski; 2 – zielony; 3 – błękitny; 4 – czerwony; 5 – purpurowy;
6 – żółty; 7 – biały; 8 – szary; 9 – jasnoniebieski; A – jasnozielony; B – jasnobłękitny; C – jasnoczerwony; D – jasnopurpurowy; E – jasnożółty; F – jaskrawobiały.

Przykład:
color fc – daje kolor jasnoczerwony na jaskrawobiałym tle.

➤ **Operacje na katalogach**

- Tworzenie katalogu – polecenie **MD** (pełna nazwa polecenia **mkdir**)
Składania polecenia ma postać: **MD nazwa tworzonego katalogu**
Jeśli katalog jest tworzony w innym miejscu niż bieżący trzeba dokładnie określić gdzie ma być umieszczony.

Przykłady:
md katalog – tworzenie podkatalogu w katalogu bieżącym
md c:\roboczykopia – tworzenie podkatalogu w miejscu podanym przez ścieżkę dostępu.
-

- Przeglądanie zawartości katalogu – polecenie **DIR**
*Składnia polecenia ma postać: **DIR ścieżka wskazująca wybrany katalog***

Najczęściej używane przełączniki

- /p - zatrzymuje wyświetlanie listy po wypełnieniu całej wysokości okna lub ekranu
- /w - powoduje wyświetlanie samych nazw plików (bez ich właściwości, takich jak rozmiar czy data ostatniej modyfikacji) w kolumnach okna, dzięki czemu oszczędza się miejsce na ekranie (lista jest krótsza)

Przykłady:

dir /p – wyświetlenie zawartości bieżącego katalogu, z przytrzymaniem ekranu, do momentu wciśnięcia dowolnego klawisza,

dir c:\kat1 – wyświetlenie zawartości katalogu kat1

dir roboczy\listy – wyświetlenie zawartości katalogu LISTY znajdującego się w katalogu ROBOCZY

dir c: - wyświetlenie zawartości dysku C:

- Zmiana katalogu – polecenie **CD** (pełna nazwa polecenia **chdir**)
*Składania polecenia ma postać: **CD nazwa katalogu, który ma stać się bieżącym***

Przykłady:

cd .. – przejście o jeden poziom wyżej

**cd ** - przejście do katalogu głównego

cd c:\dos – zmiana katalogu na C:\DOS

cd roboczy – przejście do katalogu ROBOCZY

cd – podane bez parametrów powoduje wyświetlenie nazwy bieżącego katalogu.

- Kopiowanie katalogów wraz z zawartością – polecenie **XCOPY**
*Składania polecenia: **XCOPY pliki źródłowe pliki docelowe***
W poleceniu kopiowania katalogów wraz z zawartością stosuje się zapis *.* na określenie wszystkich plików. Jeżeli proces kopiowania ma uwzględnić również niepuste podkatalogi, trzeba użyć opcji **e**.

Najczęściej używane parametry:

/s - włącza tryb kopiowania wszystkich katalogów i podkatalogów (z wyjątkiem pustych)

/e - włącza tryb kopiowania wszystkich katalogów i podkatalogów (włącznie z pustymi)

Przykład:

xcopy c:\roboczy*.* c:\kopia /e – kopiuje zawartość katalogu ROBOCZY do katalogu KOPIA.

- Zmiana nazwy katalogu – polecenie **REN**
*Składania polecenia ma postać: **REN aktualna nazwa nowa nazwa***

Przykłady:

ren roboczy nowy – zmienia nazwę katalogu ROBOCZY na NOWY

ren c:\kat2 inny – zmienia nazwę katalogu KAT2 na INNY

- Usuwanie katalogu – polecenie **RD**
Składania polecenia ma postać: RD nazwa usuwanego katalogu

UWAGA!!! Można jedynie usuwać pusty katalog.

Przykłady:

rd kat1 – usunięcie katalogu kat1 z katalogu bieżącego

rd c:\kat1\kat6 – usunięcie katalogu kat6 z określonego katalogu

Najczęściej używane parametry:

/s - Włącza tryb w którym usuwany jest katalog, który nie musi być pusty; usuwane są wszystkie pliki i katalogi znajdujące się we wskazanym katalogu

Przykład:

rd kat1/s – usunięcie katalogu kat1 wraz z całą zawartością

➤ **Operacje na plikach**

- Zakładanie pliku z klawiatury – polecenie **COPY CON**
Składania polecenia ma postać: COPY CON nazwa zakładanego pliku
Jeśli zakładany plik ma być umieszczony w katalogu innym niż bieżący, jego nazwę należy poprzedzić ścieżką dostępu.

Przykład:

Założ w katalogu bieżącym plik o nazwie adresy.txt następującej treści

Kowalska Maria, ul. Kwiatowa 4 m. 1, 25-000 Kielce

Makarski Leon, ul. Królowny Snieżki 5 m. 23, 02-571 Warszawa

Etap pierwszy – utworzenie pliku o konkretnej nazwie

copy con adresy.txt

Etap drugi – wpisanie treści w pliku

Etap trzeci – domknięcie pliku

Wcisnąć kombinację klawiszy **Ctrl + Y** (lub **Ctrl + Z**)

-
- Zakładanie pliku za pomocą edytora tekstowego – polecenie **EDIT**
Składania polecenia ma postać: EDIT
Polecenie te uruchamia edytor tekstowy, który służy między innymi do edycji plików.

-
- Wyświetlanie zawartości małych plików – polecenie **TYPE**
Składania polecenia ma postać: TYPE nazwa pliku
Pod pojęciem mały plik kryje się plik o liczbie wierszy mniejszej bądź równej 25.

Przykład:

type roboczyladresy.dat – wyświetlenie zawartości pliku ADRESY.DAT z katalogu ROBOCZY

- Wyświetlanie zawartości dużych plików – polecenie **TYPE, MORE**
Składnia polecenia ma postać: TYPE nazwa wyświetlanego pliku \MORE lub MORE < nazwa wyświetlanego pliku

Pod pojęciem duży plik kryje się plik o liczbie wierszy większej niż 25.

Przykłady:

type pracal\dane.txt \more (lub **more < pracal\dane.txt**) – wyświetlenie zawartości pliku o nazwie DANE.TXT znajdującego się w katalogu PRACA z podziałem na ekrany.

Przeglądanie zawartości pliku można przerwać w dowolnym miejscu naciskając kombinację klawiszy **Ctrl + C**.

-
- Zmiana nazwy pliku – polecenie **REN**
Składania polecenia ma postać: REN aktualna nazwa nowa nazwa

Przykłady:

ren roboczylisty.dat zmiana.dat – zmienia nazwę pliku LISTY.DAT na ZMIANA.DAT

ren c:\kat2\plik.doc inny.doc – zmienia nazwę pliku plik.doc na inny.doc

-
- Kopiowanie pliku – polecenie **COPY**
Składania polecenia ma postać: COPY nazwa pliku źródłowego nazwa pliku docelowego

Przykłady:

copy adresy.txt c:\roboczy - skopiowanie pliku ADRESY.TXT do katalogu ROBOCZY na dysku C

copy c:\kat2\plik.doc c:\kat1 – kopiuje PLIK.DOC z miejsca określonego przez ścieżkę dostępu do katalogu C:\KAT1

-
- Przenoszenie pliku – polecenie **MOVE**
Składnia polecenia ma postać: MOVE nazwa pliku źródłowego nazwa pliku docelowego

Przykłady:

move c:\pracal\mouse.txt c:\roboczy – przeniesienie pliku MOUSE.TXT z katalogu PRACA do katalogu ROBOCZY bez zmiany nazwy

move c:\pracal\mouse.txt c:\roboczy\mysz.txt – przeniesienie pliku MOUSE.TXT z katalogu PRACA do katalogu ROBOCZY ze zmianą nazwy pliku na MYSZ.TXT

-
- Usuwanie pliku – polecenie **DEL**
Składania polecenia ma postać: DEL nazwa usuwanego pliku
Jeśli nazwę usuwanego pliku podamy w postaci *.* oznaczać to będzie usuwanie wszystkich plików z żądanego katalogu.

Przykłady:

del roboczylisty\nazwa.doc – usuwa plik NAZWA.DOC z katalogu LISTY

del roboczylisty*.dat – usuwa wszystkie pliki o rozszerzeniu DAT z katalogu LISTY

- Zmiana atrybutów plików – polecenie **ATTRIB**
Składnia polecenia ma postać: ATTRIB [+R| -R] [+A| -A] [+H| -H] [+S| -S]
nazwa pliku

Można określić cztery atrybuty:

R – plik tylko do odczytu (ang. read only), chroni przed zapisem

A – plik archiwalny (ang. archive), informuje, że plik został zmieniony (zmodyfikowany)

H – plik ukryty (ang. hidden)

S – plik systemowy (ang. system).

Znak plusa przed atrybutem nadaje dany atrybut, zaś minus odbiera go.

Przykłady:

attrib +r +s dane.zip – nadanie plikowi dane.zip atrybutów R i S.

attrib dane.zip – wyświetlenie aktualnych atrybutów pliku dane.zip

---

➤ Operacje na dysku

- Nadanie etykiety dyskowi – polecenie **LABEL**
Składania polecenia: LABEL dysk etykieta
Polecenie to powoduje nadanie, zmianę lub usunięcie etykiety dyskietki lub dysku twardego.

Przykłady:

label c: SYSTEM – nadanie dyskowi C etykiety SYSTEM

label c: - wyświetla bieżącą etykietę i pytanie o wprowadzenie nowej

-
- Wyświetlenie etykiety dysku – polecenie **VOL**
Składania polecenia: VOL dysk
Polecenie to wyświetla etykietę dysku i numer seryjny dysku.

Przykład:

vol d: – wyświetlenie etykiety i numeru seryjnego dysku oznaczonego d:

vol – wyświetlenie etykiety i numeru seryjnego bieżącego dysku.

-
- Formatowanie dysku – polecenie **FORMAT**
Składania polecenia: FORMAT dysk
Polecenie to formatuje dysk do użytku w systemie.

Przykład:

format a: – sformatowanie dyskietki

